

MEHMET SEYMAN ÖNDER • **Korucular**

MEHMET SEYMAN ÖNDER 1980'de Mardin-Kızıltepe'de doğdu. İlkokulu ve ortaokulu Diyarbakır'da okudu. 1997 yılında Diyarbakır Yunus Emre Lisesi'nden mezun oldu. 2003 yılında Dicle Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji lisans bölümünü bitirdi. 2007 yılında da Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı'ndan yüksek lisans derecesi aldı. 2003-2005 yılları arasında Diyarbakır'da yerel basın yayın kuruluşlarında muhabir, editör ve haber müdürlüğü görevlerinde bulundu. 2006-2011 yılları arasında da çeşitli özel sektör ve kamu kuruluşlarında sosyolog olarak görev yaptı. Ağustos 2011'de Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne araştırma görevlisi olarak atandı. 2013 yılında da Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'ne yardımcı doçent olarak atandı.

İletişim Yayınları 2164 • Araştırma-İnceleme Dizisi 359

ISBN-13: 978-975-05-1770-9

© 2015 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2015, İstanbul

EDITÖR Tamlı Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Ümit Bektaş

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

DİZİN Birhan Koçak

BASKI ve CILT Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET SEYMAN ÖNDER
Devlet ve PKK İkileminde
Korucular

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	9
ÖNSÖZ	11
GİRİŞ	13
BİRİNCİ BÖLÜM	
PKK VE DEVLETİN GÜVENLİK POLİTİKALARI	23
Kürt sorunu ve PKK	23
<i>Tarihten bugüne Kürt sorunu ve devletin çözümleri</i>	23
<i>Kürt sorununda PKK'nin yeri</i>	29
PKK ile mücadele stratejisi	31
PKK ile mücadelede hukuk dışı uygulamalar	34
PKK açısından koruculuk	37
İKİNCİ BÖLÜM	
TARİHSEL SÜREÇTE KÖY KORUCULUĞU	41
Hamidiye Alayları	41
<i>Hamidiye Alayları'na ihtiyaç duyulma nedenleri</i>	42
<i>Hamidiye Alayları'nı oluşturan aşiretler</i>	44
Günümüzde köy koruculuğu sistemi	45
<i>Koruculuğu doğuran nedenler</i>	46
<i>Köy koruculuğunun oluşumu ve amaçları</i>	48

<i>Köy koruculuğu ile ilgili yasal düzenleme</i>	52
<i>Korucuların karıştıkları suçlar ve neden oldukları sorunlar</i>	54
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
AŞİRETLER	61
Aşiretin tanımı ve yapısı.....	61
Aşiretlere koruculuk teklifleri.....	62
Koruculuk yapan aşiretler.....	64
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
KORUCULARIN BAZI ÖZELLİKLERİ	67
Korucuların yaş ve cinsiyet durumları.....	67
Korucuların ve ailelerinin öğrenim durumları.....	69
Korucuların medeni halleri ve eş durumları.....	71
Korucuların gelir durumları.....	74
Anadillerini kullanım durumları.....	76
BEŞİNCİ BÖLÜM	
BİR GÜVENLİK SEKTÖRÜ OLARAK KORUCULUK	79
Koruculuğu kabul ettikleri yıllar.....	79
Neden korucu oldular?.....	80
Korucu olmalarında aşiret yapısının etkisi.....	90
Koruculuğu sürdürme nedenleri.....	97
<i>Güvenlik kaygıları</i>	100
<i>Ekonomik kaygılar</i>	100
Korucu olanları bekleyen riskler.....	102
<i>Korucuların öldürülme riski</i>	103
<i>Toplumsal ötekileştirme veya dışlanma riski</i>	105
Korucuların silahlı eğitimleri.....	107
ALTINCI BÖLÜM	
KORUCULAR VE KÜRT SORUNU	111
Korucuların Kürt sorununa yaklaşımı.....	111
<i>Kürtlerin bazı haklardan yoksun bırakıldıklarına yönelik tezler</i>	112
<i>Kürt sorununun varlığını reddeden tezler</i>	116
Korucular açısından Kürt sorununda yaşanan değişimler.....	120

YEDİNCİ BÖLÜM

KORUCULAR VE PKK	125
Korucuların perspektifinden PKK	125
Bazı korucuların PKK'ye yardım ve yataklık etme nedenleri	136

SEKİZİNCİ BÖLÜM

KORUCULAR VE DEVLET	141
Korucuların perspektifinden devlet	141
Devlet algıları ve operasyonlara zorlanma konusundaki görüşleri	148

DOKUZUNCU BÖLÜM

KORUCULAR VE BÖLGE HALKI	157
Korucuların perspektifinden bölge halkının tutumu	157
Bölge halkının koruculara yaklaşımı	164
Diğer korucu köyleri veya aşiretleriyle yaşadıkları sorunlar	170

ONUNCU BÖLÜM

KORUCULARIN SİYASİ PARTİ EĞİLİMLERİ	179
--	-----

ON BİRİNCİ BÖLÜM

KORUCULARIN MEMNUNİYET DURUMLARI VE YAŞADIKLARI SORUNLAR	185
Korucuların yaşam standartları	185
<i>Ekonomik sorunlar</i>	186
<i>Güvenlik sorunu</i>	188
<i>Korucuların çalışma koşulları</i>	190
Korucuların pişmanlıkları	193
Psikolojik sorunları	197

ON İKİNCİ BÖLÜM

KORUCULUK SİSTEMİ NE KADAR BAŞARILI OLDU?	199
--	-----

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KORUCULUK SİSTEMİNİN KALDIRILMASI	203
Korucuların silah bırakma konusundaki görüşleri	203
Koruculuğun kaldırılmasına korucuların tepkisi	212
Bölge halkının koruculuğun kaldırılmasına yönelik görüşleri	224

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KORUCULUĞUN KALDIRILMASI SONRASI

OLUŞABİLECEK SORUNLAR 229

Ekonomik sorunlar 234

İşsiz kalma endişesi ve

başka bir kamu kurumunda çalıştırılma 239

Göç etme zorunda kalmaları 244

Güvenlik sorunları 248

Önceki husumetlerin yeniden alevlenmesi 251

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 255

KAYNAKÇA 273

DİZİN 281

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ADYÖD	Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği
Ak Parti-AKP	Adalet ve Kalkınma Partisi
ANAP	Anavatan Partisi
AP	Adalet Partisi
BDP	Barış ve Demokrasi Partisi
Bkz.	Bakınız
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
DEHAP	Demokratik Halk Partisi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DSP	Demokratik Sol Parti
DYÇ	Düşük Yoğunluklu Çatışma
DYP	Doğru Yol Partisi
ERNK	Eniya Rizgarîya Netewîya Kurdîstan-Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi
EYP	El Yapımı Bomba
GKK	Geçici Köy Korucusu
GÖKK	Gönüllü Köy Korucusu
HEP	Halkın Emek Partisi
HRK	Hêzên Rizgarîya Kurdîstan -Kürdistan Kurtuluş Güçleri

İKDP	Irak Kürdistan Demokrat Partisi
İHD	İnsan Hakları Derneği
İKDP	İran Kürdistan Demokrat Partisi
İRA	Irish Republican Army- İrlanda Cumhuriyet Ordusu
JGK	Jandarma Genel Komutanlığı
JİTEM	Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele Birimi
KOG	Korucu Olmayan Görüşmeci
KUK	Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları
İKYB	Kürdistan Yurtseverler Birliği
MHP	Milliyetçi Hareket Partisi
MIT	Milli İstihbarat Teşkilatı
OHAL	Olağanüstü Hal
PKK	Partîya Karkerên Kurdistan - Kürdistan İşçi Partisi
SHP	Sosyal Demokrat Halkçı Parti
SP	Saadet Partisi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMK	Terörle Mücadele Kanunu
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UDR	Ulster Defence Regiment - Ulster Savunma Alayı
YNK	Kürdistan Yurtseverler Birliği
YTP	Yeni Türkiye Partisi

ÖNSÖZ

Ülkemizin güvenlik politikalarının bir unsuru olarak uygulanan Köy Koruculuğu Sistemi üzerine çok şey söylenmiştir. Ancak hemen herkesin fikrini beyan ettiği bu konu üzerinde yapılan akademik çalışmalar yok denecek kadar azdır.

Sistemin kurulduğu 1985 yılından itibaren, siyasetçilerin Kürt sorununa ve PKK örgütüne yaklaşımı değişmiş, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin teknik imkân ve kabiliyetleri artmış ve hatta PKK örgütünün dayandığı ideolojik yaklaşımlarda, eylem stratejilerinde ve taleplerinde değişimler olmuştur. Tüm bu değişimlere rağmen, köy koruculuğu sistemi, kurulduğu hali ile varlığını devam ettirmiş, yapısında günün şartları ve koşullarına göre değişikliklere gidilmemiştir. Bu durum, koruculuk sisteminde bazı sorunların yaşamasına neden olmuştur. Bölge halkı ile bazı korucular arasında toplumsal bölünmenin yaşanması, bazı korucular ile güvenlik birimleri arasında güven sorununun oluşması ve bazı korucuların çeşitli suçlara bulaşması bu sorunlar arasında yer almaktadır.

Ak Parti hükümetinin geliştirdiği çözüm sürecinin olumlu olarak sonuçlanması halinde köy koruculuğu sistemine ihtiyaç duyulmayacak, bu nedenle, koruculuk sisteminin kaldırılması gerekecektir. Ancak koruculuk sisteminin kaldırılması, birta-

kım sorunları da beraberinde getirecektir. Korucuların önemli bir bölümünün tek gelir kaynağı, aldıkları korucu maaşlarıdır. Hükümetin, istihdam sorununa bir çözüm getirmeden koruculuğu kaldırması, bazı korucuların ciddi anlamda ekonomik problemler yaşamalarına ayrıca, korucu aşiretleri arasındaki husumetlerin yeniden belirmesine, bu da bölgede asayiş olaylarının artmasına neden olacaktır.

Köy koruculuğu sisteminin genel bir sosyolojik analizini yapmayı hedefleyen bu çalışmanın, bu alanda bundan sonra yapılacak olan çalışmalar için yol açıcı bir nitelik taşıdığı kanaatindeyiz.

Bu araştırmanın ortaya çıkmasında birçok kimsenin katkıları olmuştur. Öncelikle, doktora tez seçiminden tezin sonuçlanmasına kadarki aşamalarda, her konuda görüşlerine başvurduğum ve yardımlarını gördüğüm tez hocam Prof. Dr. Zahir Kızmaz'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın birçok aşamasında yardım ve eleştirilerde bulunan değerli hocalarım Prof. Dr. Mahmut Atay'a, Doç. Dr. M. Cengiz Yıldız'a ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yazıcı'ya, katkılarından dolayı Bingöl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Gıyasettin Baydaş'a, Bingöl Üniversitesi öğretim üyeleri Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Çaldak'a, Yrd. Doç. Dr. Halil Şimşek'e, Batman Vali Yardımcısı Soner Karataşoğlu'na ve bu çalışmada katkısı bulunan herkese minnet duyduğumu belirtmek isterim.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde görev yapan ve görüşme taleplerimizi geri çevirmeyen Geçici Köy Korucularına ve diğer görüşmecilere de teşekkür ederim.

MEHMET SEYMAN ÖNDER

GİRİŞ

Ülkemizde geçmişten günümüze pek çok ciddi sorunlar yaşanmış ve bunların bazıları gündemi uzunca süre meşgul etmiştir. Ancak, günümüze kadar gündemi en uzun süreli meşgul eden sorunların başında kimilerinin PKK ve kimilerinin de Kürt sorununu olarak tanımladığı sorun gelmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde farklı zamanlarda Kürt isyanları gerçekleşmiştir. Daha önce gerçekleşen 28 isyan, devlet güçleri tarafından bastırılmıştır. Ancak gerek yapısı, gerekse de içinde bulunulan koşullar gereği, kimi çevrelerce 29. isyan olarak kabul edilen PKK hareketi sonlandırılmamıştır. Bu nedenle devlet yetkilileri, daha önce II. Abdülhamid tarafından uygulanmış olan Hamidiye Alayları sisteminin bir benzerini yani Köy Koruculuğu Sistemini uygulama gereği duymuşlardır.

Köy Kanunu ve Orman Bekçiliği yasalarından devşirilerek Köy Koruculuğu Sistemi adında yeni bir sistem oluşturulmuştur. Bölgede yerleşik olan bazı aşiretlerin üyelerine silah ve yetkiler verilerek birer kamu güvenlik görevlisi yapılmışlardır. Bu çerçevede asayiş ve güvenlik konusunda bazı sıkıntılara neden olan aşiretlerin yaratacağı sorunların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, bu görevliler devlet için tehdit sayılacak unsur-

lara karşı kullanılmışlardır. Hamidiye Alayları'nda olduğu gibi, ağır suçlar işleyen ve aramıyor durumda olan yöneticiler de dâhil olmak üzere bazı aşiretlerin bazı mensupları, devlet güvenliği için çalışmak şartıyla affedilmiş, 'kaçak' oldukları halde 'Geçici Köy Korucusu' adıyla kamu görevlisi yapılmışlardır (Tapan, 2007: 106; Sabah, 2004). Sistem içerisinde ilk olarak aşiret üyeleri yer almış, daha sonra aşiret üyesi olmayan köylüler de sisteme dâhil edilmiştir. Ancak 30 yıllık çatışmalı süreçte, korucuların bir güç haline geldikleri ve bazı korucuların kendi başlarına hareket ettikleri görülmüştür. Bu koruculardan bazıları, çeşitli suçlara bulaşmışlardır. Bu nedenle, bazı korucuların içinden çıktıkları sistemle savaşır hale geldikleri yönünde sıkça tartışmalar yürütülmektedir. Tüm bu yan etkilerine rağmen, bazı devlet kademelerinde, özellikle de askeri yetkililerce başarılı olduğu söylenen koruculuk sisteminin, PKK'nin, bölge halkının desteğini sağlamasına engel olduğu vurgulanmıştır (Yüksekovahaber, 2009).

Bazı kesimlerce 'devletin sırtındaki kambur' olarak nitelenen, bazı kesimlerce de devletin güvenliğinin en temel unsurlardan biri olarak kabul edilen koruculuk sistemi, güvenliğe sağladığı katkıların yanı sıra, birçok sosyal soruna da neden olmuştur.

Köy koruculuğu sisteminin kurulduğu 1985 yılından Mayıs 2012'ye kadar, 129 bin 273 korucu bu sisteme dahil olmuştur. Bunların bin 578'i görevleri için yaşamlarını yitirirken, 7 bin 216'sı da suça bulaştıklarından dolayı görevden alınmıştır. Milli Savunma Bakanlığı'nın verilerine göre, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 1984'ten Ocak 2011'e kadarki asker kaybı 6 bin 142, Mayıs 2012'ye kadar hayatını kaybeden korucu sayısı ise bin 578'dir (MSB, 2012; JGK, 2012). 2009 yılı itibari ile 'etkisiz hale' getirilen PKK'li sayısı 40 bindir (Yayman, 2011: 21). Bazı akademisyenlerin ifadelerine göre PKK ile mücadelenin Türkiye'ye maliyeti ise, 300 milyar doları geçmiştir (Öztürk ve Çelik, 2012).

Koruculuk sistemi, bir yandan devletin güvenlik politikasının temel unsurlarından biri olması, bir yandan da sebep olduğu maddi külfet ve sosyal sorunlar nedeniyle, hep tartışma ko-

nusu olmuştur. Bu tartışmalar, genellikle sistemin olumlu ya da olumsuz yönlerine yönelik yapılmış, ancak bu olumlu ve olumsuz yönleri doğuran nedenler ve koşulların üzerinde durulmamıştır. Bu yönlü çalışmaların, yok denecek kadar az olduğunu söylemek mümkündür.

Bu çalışmayla, koruculuk sisteminin olumlu ve olumsuz yönleri ve bunları ortaya çıkaran nedenler ile koşulların ne olduğu; yani Devlet ve PKK ikileminde bir sorun mu, yoksa çözüm mü olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede korucuların demografik özellikleri, ekonomik ve sosyal durumları, devletin güvenlik politikalarına yaklaşımları, Kürt sorununa ve PKK'ye bakış açıları, aşiretlerle ilişkileri, koruculuğun devam etmesi ya da kaldırılması durumunda karşılaşılabilecek muhtemel sorunlar hakkında tespitlerde bulunulmaya çalışılmıştır.

Bir Kürt örgütüne karşı mücadele veren ve köy koruculuğu sisteminin içerisinde olan bireylerin çok önemli bir bölümünün Kürt kökenli vatandaşlardan oluşması, onlara yönelik şüpheli yaklaşımların oluşmasını sağlamaktadır. Sınırlı sayıda da olsa bazı yetkililerin, "Onlar da Kürt, onlara güven olmaz, kendi halkını satan devleti de satar" yaklaşımı içinde oldukları köy korucuları tarafından zaman zaman dile getirilmektedir. Korucuların, operasyonlarda ilk saflara sürüldükleri, mayınlı bölgelerden ilk kendilerinin geçirildikleri iddiaları ile bazı askeri yetkililerin koruculara yönelik güven sorununu ortaya koyan ifadeleri, güvenlik birimleri arasındaki sorunu gün yüzüne çıkarmakla birlikte araştırmamızda bu sorunun ne boyutlarda olduğu detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Devletin güvenini tam olarak kazanamamış olan köy korucuları, bölge halkı ve Kürt hareketi tarafından da dışlanmışlardır. Ancak onlar, Kürt sorunu ve sorunun çözümü konusunda, sorunun birebir içinde yer alan ve her iki tarafı da anlayabilme yeteneğine sahip olan bir gruptur. Her biri sorunu farklı algılasa da sorunun çözülmesi hususunda korucularda genel anlamda bir fikir birliğinin olduğu ifade edilebilir. En dikkat çekici husus ise, korucuların PKK'ye yönelik yaklaşımlarıdır. Birbirlerine karşı savaşıyor olsalar bile, korucuların yaklaşık beş-

te birinde PKK'ye karşı gizli bir sempati olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmayla bütün bu verilerden yola çıkarak korucuların PKK'ye ve Kürt sorununa yönelik yaklaşımlarının daha detaylı analiz edilmesi ve çözüm sürecinden ne beklediklerinin tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Çözüm sürecinin oluşturulmasıyla birlikte bir başka tartışma ortaya çıkmıştır. Bu tartışma, koruculuk sisteminin kaldırılması ve bunun nasıl ve hangi yöntemlerle yapılacağı tartışmasıdır. Koruculuk sisteminin kaldırılması, bazı problemlerin son bulmasına imkân tanıyacaktır ancak, tüm sorunların çözüleceğinin söylenmesi mümkün değildir. Hatta yeni problemlerin oluşmasına sebebiyet vereceği söylenebilir. İşsiz ve vasıfsız bir kitlenin, kırsal kesimden kentsel alana doğru yeni bir göç dalgası yaratması yüksek ve güçlü bir olasılıktır. Bununla birlikte aşiretler arası husumetlerin yeniden alevlenmesi riski mevcuttur. Koruculuk sisteminin kaldırılması sonrası aşiretler arası güç dengesinde yaşanacak değişimler, bölgede, asayiş olaylarının patlamasına neden olabilecektir. Ayrıca, Kürt hareketi ve hareketle problem yaşayan aşiretler arasında da barış sağlanmaması, tarafların intikam hissiyatıyla hareket etmesine ve dolayısıyla da çatışmaların devam etmesine sebebiyet verebilecektir. Çalışmada, sistemin kaldırılması sonrasında yaşanabilecekler hakkında elde edilen verilerden yararlanılarak yapılan öngörüler de bulunmaktadır.

Koruculuk sisteminde birtakım sorunlar mevcuttur. Bu sorunların ileride daha başka sorunlara da kaynaklık edebileceği düşünülmektedir. Bu sorunların neden var olduğu üzerinde durmak gerekmektedir. Öncelikli olarak korucuların, koruculuğu neden kabul ettiğinin anlaşılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bazı aşiretler, korucu olmadan önce PKK saldırılarına maruz kalmıştır. Bu aşiretler, PKK'ye karşı korunabilmek için korucu olmak istemişlerdir. Bu durum, bazı askeri ve siyasi yetkililer tarafından sık sık dile getirilmiştir. Ancak, çeşitli sivil toplum örgütleri, köylülerin, devlet yetkilileri tarafından köyleri yakılmakla tehdit edildiği için koruculuğu kabul ettiklerini de faatle belirtmişlerdir. Bu çalışmada, genel anlamda, bazı köylü-

lerin PKK'ye karşı kendilerini savunmak için, bazı köylülerin ekonomik gerekçelerle, bazı köylülerin de devlet yetkilileri tarafından köylerini terk etmek zorunda bırakıldıkları için koruculuğu kabul ettiklerine yönelik detaylı analizlere yer verilmiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun kırsal bölgelerinde istihdam imkânları son derece yetersiz olmakla birlikte, ekonomik faaliyet olarak tarım ve hayvancılık ön plana çıkmaktadır. Köy Korucuları Yönetmeliği gereği ekonomik faaliyetlerde bulunmaları engellenen korucuların önemli bir bölümünün tekrar tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde bulunma imkânı oldukça sınırlıdır. Düzenli gelirin ortadan kalkması sonrası korucuların, bölgenin ekonomik faaliyetlerine olumlu ya da olumsuz hangi hususlarda katkı sağlayacağı irdelenmiştir.

Koruculara, PKK ve sempatizanları tarafından, "hain, işbirlikçi" muamelesinde bulunmaktadır. PKK'nin korucuları toplum nezdinde itibarsızlaştırma girişimlerinde bulunmasına rağmen bazı korucular PKK'ye sempati duymaktadır. İçişleri Bakanlığı'nın, 2005 yılında yaptığı açıklamaya göre, 1985 ile 2005 tarihleri arasında 2 bin 384 köy korucusu terör ve teröre yardım-yataklık suçu işlemiştir (Tapan, 2007: 211). Sistemin meydana getirdiği sıkıntılardan biri de, bölge halkı ile korucular arasında sosyal bölünmenin yaşanmış olmasıdır. Kamuoyunda korucular, PKK ile mücadeleleri ya da iki ateş arasında kalmanın verdiği büyük sıkıntılarla değil, işledikleri suçlar ve karıştıkları sansasyonel olaylarla gündeme gelmişlerdir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ise, koruculara genel anlamıyla olumsuz bir yaklaşım sergilenmektedir. Bu durum, PKK'nin yaptığı yoğun propagandadan kaynaklanmaktadır. Koruculuk sistemini, kendisine taban oluşturmada en büyük engel olarak gören PKK, koruculara yönelik sindirme politikası çerçevesinde, çok yoğun ve etkili propaganda yaparak korucuları halkın nazarında itibarsızlaştırma çalışmaları yürütmüş ve bunda da önemli ölçüde başarılı olmuştur. Bu nedenle bazı bölgelerde korucular, bölge halkı tarafından dışlanmaktadır. Bu durumun, koruculuğun kaldırılması sonrasında da önemli bir sosyal sorun olacağı varsayılmaktadır.